

ITERANIBA N AONON TE BETEBEKE

AIA RONGORONGO MATANIWIIN TE AONO

Karikirakea te Bwabetito & Kateimatoakiia Aika Rairaki— Tibwaua te Euangkerio ma Tabeman

Iroun Unimwaane Jeffrey D. Cummings

lao kunin te boki ae Tataekina Au Euangkerio, e anga te Uea reirei aikai: “Rairi nanomi, ngkami tokin aonaaba, ao nako mai nakoiu, ao ma ni bwabetitoaki n arau, bwa kam aonga ni katabuaki ngkana kam butimwaea te Tamnei ae Raioiroi.”¹

Ti wareka ngkanne aia rongorongo te Moan Beretitentii: “Ti kaewenakoko bwa ko na karekea te kabaeaki ae boou ni buoka Tamara are i Karawa n Ana

mwakuri ae kakukurei. Iai tabeia mitinare ni kabane (*membwa*) ae kakawaki ni buoka “ni uota te aki mamate ao te maiu ae akea tokina nakoia aomata.”²

Teuana te botoniango n ana Kainibaire Aonon te Betebike n 2016 bwa ko na “Kawaeko te Mwakuri ni Kamaiu”, are mwakorona ae kakawaki bon bwabetitoakia aika tibwa rairaki. Te taeka “kawaeko” e kakao-ngora. Ngkana ti taraa raoi te kibu are

*Unimwaane
Jeffrey D. Cummings*

e kaineti ma te kawaekoakia aei, ti noria bwa e kangai te Uea “Ma ngaia, ae Ngai (*te Uea*) ti na kawaeko au mwakuri n taina.”³

Ti noora kakoauakin kawaeko-an Ana mwakuri te Uea are uotakin rongorongan te euangkerio nakon te aonaaba, n raonaki ma:

- Rikiraken mwaitia mitinare aika bwanin aia tai.

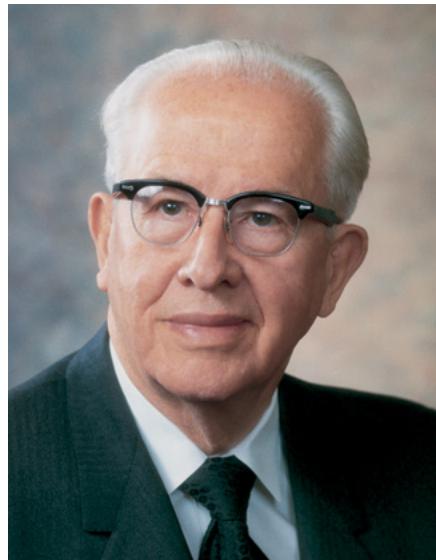

- Kaukan taabo ni mitinare aika mwaiti, n raonaki ma tabeua aba aika kaman tia ni kainaki nakon te mwakuri ni mitinare.
- Waekoan rikiraken bwaai n raba-kau aika boou.

E mena ikekei te tai ibukira n tatabemaniira nako, membwa ao mitinare, ni uaia ni mwakuri ma te Uea n te mwakuri aei ao “... ao n tauraoi ni mwakuri n iai bukina aika raraoi, ao ni karaoi bwaai aika bat n oin (*ara*) kantaringa, ao ni uota te raoiroi ae bat.”⁴

Ti kona n ibuobuoki n te mwakuri ni mitinare ni kawai aikai:

- Ni maiuakin katooto n te euangkerio man kawakinan tuua.
- Tibwauaia ma aomata kakabwaia ake a reke man kaainakin te Ekaretia. Kaoia bwa a na reiakinna bwa a na kanga aroia ni kona ni karekei kakabwaia aikai.
- “... kauki wiira ni katoa tai, ni katanoata au euangkerio ma te bwana ae ka kimwareirei.”⁵
- Kariki mweengara bwa a na tauraoi ibukiia mitinare n reireiniia aika a kakaea rongorongan te aro.
- Kakoroi nanon tabera n te Reirei n te Mweenga ao Rongorongo ni Kakawari n Reirei n te Mweenga, riki nakoia membwa aika itera ao utu aika aki kakaonimaki. Kaoia kaainaba aika tiaki membwa ao ataei bwa a na ongora te marooro ni mitinare.
- Butimwaia membwa aika boou ao naake a ukoukora taekan te aro ao buokiia ni bitaki ni kaina te ekaretia.

“Bon au onimaki bwa kainnanon te aonaaba, ae e aki kainnanoi bwaai riki tabeua, ana euangkerio Iesu Kristo, ao aomata n te aonaaba a tangira te bwai ae e na anga te euangkerio, ma aki namakinna.”—Ezra Taft Benson

Ana burabeti te Ekaretia, ao ngaia te mitinare ae korakora, Beretitenti Ezra Taft Benson e karaoi rongorongo aikai:

“Bon au onimaki bwa kainnanon te aonaaba, ae e aki kainnanoi bwaai riki tabeua, ana euangkerio Iesu Kristo, ao aomata n te aonaaba a tangira te bwai ae e na anga te euangkerio, ma aki namakinna. A tangira te reirei are e katauraoia te euangkerio, are e anganii kaekaan kangaanga ake a kaitara ma ngaa; are e uoti nakoia te kamanaki ao namakinan te raunnano. Te euangkerio bon ti kaekaan te kanganga n te aonaaba . . .”⁶

“Tii te euangkerio ae e na kamaiua te aonaaba man te urubekerebeke are e riki mai iai. Ti te euangkerio ae e na katiteuanaia aomata n aia roro nako ao n abaia, inanon te rau. Ti te euangkerio ae e na uota te kimwareirei, te kukurei ao te kamaiuaki nakon ana utu te aomata.”⁷

“Te aonaaba e ukoukora te aro ae e koaua, ao iai iroura.”⁸

“Aio te rongorongo ae ka kimwareirei ae ti tangiria n tibwauaia ma te aonaaba, bwa rinanon te Atua te Tama, ao Natina Iesu Kristo, e a tia ni kaokaki abanuean te Atua. Bon te rongorongo ae tamaroa man te tai are e uti iai Iesu Kristo.”⁹

I kaota au koaua bwa te reirei n te mwakuri ni mitinare bon mwakoron ana babaire te Uea ae kakawaki ae akea tokina ao ngkai ngaira membwa, iai tabera aika tabu n anai aekakin nako taai n tibwaua te euangkerio ma tabeman—ni kaoia bwa a na karekei ana kakabwaia te euangkerio rinanon te rairaki ae koaua, rairannano, bwabetito ao karekean te Tamnei ae Raoiroi.

Ngkai ti karaoa aei ti na kinaaki riki nakon Tamara are i Karawa ao Natina Iesu Kristo, ni kakabwaiai maiua naake ti tibwaua te euangkerio ma ngaia. ■

NOTES

1. 3 Nibwaai 27:20.
2. Tataekina Au Euangkerio iteraniba.⁵; Moses 1:39.
3. Doctrine & Covenants 88:73.
4. Doctrine & Covenants 58:27.
5. Doctrine & Covenants 28:16.
6. Inanon te Ribooti n te Maungatabu, Eberi 1961, 113.
7. *The Teachings of Ezra Taft Benson*, 188.
8. Inanon te Ribooti n te Maungatabu, Eberi 1955, 49.
9. *The Teachings of Ezra Taft Benson*, 110.

ANA ITERANIBA TE TABO

Mataniwi n te Ekaretia a Katekeraoa te Beretitenti ni Kiribati ae Boou

Man ana Ruu ni Kaongora te Moomon

Taneti Maamau ae Moan te Karineaki te beretitenti ni Kiribati ae boou n aban te Betebeke ni Maati.

N ana tai ni katueaaki, te manatia n te Tieweti Tienta ibukiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira, Iotua Tune, e katekeraoa Teuae Moan te Karineaki n nakoana.

Mai ibuakoia 33 Kaain te Auti ni Maungatabu aika a tibwa rineaki, teniman bon kaain Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia Aika Itiaki ni Boong Aika Kaitira. Bon Kaure Babo, MP, mai Maiana;

Tebao Awerika, MP, mai Betio; ao Mikarite Temari, MP, mai Kiritimati.

MP Tebao Awerika e rineaki bwa te Minita ibukin te Enwaeromenta ao te Ununiki; ao MP Mikarite Temari bwa te Minita n te Aono n Raina ao ni Binikit.

A kaungaaki Aika Itiaki ni Boong Aika Kaitira bwa a na riki bwa kaain te aba aika raraoi aika maeka iai. Te beretitenti ae Katea te Ekaretia, Iotebwa Timiti, e koroia n te 1842: “Ti kokoaua ae ti kabaeaki nakoia ueea, beretitenti,

**Teuae Moan te Karineaki Taneti
Maamau ma te Manatia n te
Tieweti Tienta Iotua Tune.**

taan tautaeka, ao taan moti, n ongotaeka ni karineia, ao ni boutokaa te tua.” ■

Ana Mition Moronaai

Iroun Dahlia Lemafa

Ni moan te ririki aei te rorонrikirake mai Auckland New Zealand Tamaki Titeiki a ira te Maungatabu n te Titeiki ae onoti ibukiia Kairake, are e boo n ana Kaembwa Tuhikaramea i Hamilton.

Te botoniango ibukin te Maungatabu aei bon ana “Mition Moronaai” E boboto te burokuraem iaon taneiai ao reirei man Ana Boki Moomon. Ni mwakoron te Maungatabu, kairake a kurubunaki inanon Baronga, ake a kairaki irouia Mataniwin Baronga, taanga aika mareaki, ake a riki bwa aia Riaai ao Taara.

Imwiina te rorонrikirake a manga irii waaki ake a manga moan karaoaki,

n rimwiaki ni maroro n Tamnei ke ni manga rinanon bwaai ake a tia n reiakin ni katoai waaki ake a tia ni

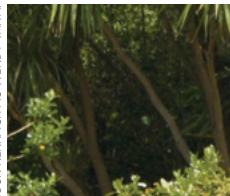
karaoaki. Tabeuwa mwakuri ake a manga karaoaki ake a irii bon karakinan Riaai ma ana utu ngke a kitana Ierutarem.

Tari Warren Roberts, Royden Takataka, ao Phillip Mu'a a ibuobuoki n uoti aia bwai kain aia baronga nakon te kaembwa.

TAMNEI N ANGANANO MANTE TABO N TANGOBOK NI TE BWABERIKI ABETI

TAMNEI N MWAKORON CHARMIANNE KENNACH, AO WENDY VAVAL

Tamaki 3rd Uoote: Eferona Gaga bwa King Lamoni (YM Leader), Teeyah Gaga bwa e Ueannaine (YW President), TJ Lemafa bwa Ammon, Taviuni Lemafa bwa Kaaben, tia rairaki ae boou George Pritchard bwa te tautia, ao Jr Matuauto bwa te tautia riki temanna, ni manga karaoa te kaotioti man ana Boki Moomon.

Tamaki Titeiki Beretitenti Faateete Lavea e riki bwa Iesu Kristo n tain manga karaoaan te mwakuri ni mwakoron Ana Mition Moronaa.

*Te rororrikirake ao mataniwi mai Auckland
Tamaki Titteiki ake a iri ana Mition Moronaa*

Ni moan waakinan aia mwakuri, baronga nako a anganaki baereti aika bubura ake a katokai iaona aia bwauti ake a kona n toka, ao ni uotia n rianna ni kaei tabo ni kaembwa. Unimwane ao Titita Witts ake a taraua te Kaembwa Tuhikaramea e taku bwa te Rororrikirake mai Tamaki Titeiki bon ngaia ake a moan rianna nakon aia tabo ni kaembwa. Te waaki aei e kaota aroia Riaai ma ana utu ni kiitana Ierutarem, ao mwanangaia

n rinanon te rereua. E mwaiti te ngurengure!

Tabeua waaki ake a manga karaaki bon miin Riaai n te Kai ni Kamaiu, te Uea Beniamina e taetae man ana taua, Aramwa ao Natina Motiae, ao Ammon ao te Uea Lamoni ao tabeman riki. Te bwai are e rang ni kamimi are e rangi n ururingaki bon kaotin te Tia Kamaiu Iesu Kristo, nakoia ana aomata i Amerika n taa i akekei. Ti namakinna bwa ti rang kakabwaiaki n

reken ara Titeiki Beretitenti, Beretitenti Faaeteete Lavea are e karaoi taben te Tia Kamaiu. E kabwarabwara bwa te bwai ae e rangi n tabu, ao te namakin n Tamnei ae e a tibwa karekea.

Imwiin te kaembwa, tabeman kairake a tibwai iango tabeua n aia namakin.

Helen Wilson mai Tamaki te ka 3 ni Uoote e tibwaua, "Irakin ana Miton Moronaa e karekea nakou te namakin ae I riai ni bita maiu. Ngkai

*Kepa Tukuafu bwa King Noah**Kairake mai Tamaki Titeiki n manga karaoan Tamnei man te Moronai Mition.*

TAMNEI NI MWAMVANNANO IROUN CHARMARINE KENNACH, AO WENDY VAVAI

TAMNEI NI MWAMVANNANO IROUN CHARMARINE KENNACH, AO WENDY VAVAI

ai tebwitabun au ririki, te maiu e matoatoa ao n tabetai iai te bwai ae rang n onoti ae e na riki bwa tina kona n oki nakon te kawai. Irou, te bwai anne bon ana Mition Moronai. E korakora te namakin inanou bwa N na karaoa te bitaki inanon maiu, n Tamaroa riki. E a mwaiti riki au tai ni wareki Koroboki aika a tabu, I a kakorakora riki reitakiu ma au Tia Kamaiu Iesu Kristo. I tangiria ni Kakoaua n au tangira nakon Tamau

are i Karawa. Akanne aika a rang boongana.”

Royden Takataka, 16 ana ririki e taku, “Ngke I moan ongo taekan te Maungatabu n te titeiki ibukim te roronrikirake, I ataia bwa N na kaea, ma I bon aki kan nako, ngaia are kanga I aki ingainga nako iai. Ma ngke ti waaki n te Maungatabu, ao ngke ti a moanna n rinanon bwaai aika mwaiti, I a moanna ni kakaitau ngkai I mena ikekei. E bitaki

au iango. I rang kakaitau ibukim te namakin aei. E a tia ni kakorakora au koaua ana Mition Moronai n Ana Boki Moomon, ao e buokai n reiakin bwaai ake I tuai n atai mai imwaina.”

Rachana Ang are ai ana kabanea n ririki n te kairake n ataeinnaine e tibwaua naba. “Aio bon te kabanea n Tamaroa ni kaembwa ae Ia tia n iria. Man te Maungatabu aei I a rang kakaitau riki ibukim au Tia Kamaiu ao Ana Mwakuri ni Kamaiu. I aki kororaoi.

Ma atakina ae E tangira ao I a kona n tainako n oki nakolina, e anganai te onimaki n te maiu ibukin taai aika a na roko.”

Aia Maungatabu te rorонrikirake n te titeiki n te ririki aei e kona ni kabwarabwaraaki bwa te mwananga n Tamnei. Iroura, e raka riki nakon anne. Bon ara mwananga. Ara kakae ibukin te bwai ae raka riki nakon ara atatai. Ana Mition Moronaai bon taekan buokaia te rorонrikirake n

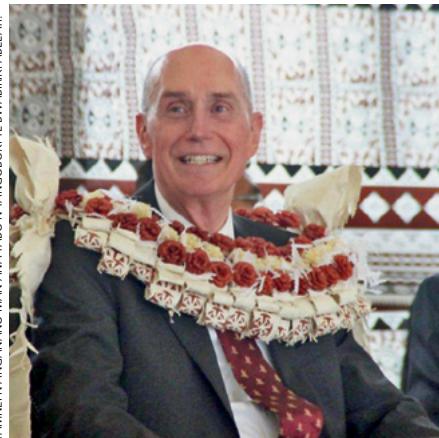
ota bwa ti aki maroa ni bwaai aika ti rinanona n te maiu, iai aomata aika a maiu imwaira ake a kaman rinanon Tabeua kanganga ake ti rinanona n te bong aei, ao ti kona n reirei mai irouia. Ana Mition Moronaai bon tae-kan buokaia ara rorонrikirake n ataia bwa antai ngaia, ao aroia are e kan-taningaia te Atua bwa a na karekea. Karekean te atatai e kona ni kakora-koraira ao ni buokiia n ota ao n tokanikai iaon kanganga ake a kaitarai.

Ana Mition Moronaai bon te burokuraem ae moan te tikiraoi are e kateaki ni moan 1990 ioun te Tari Richard MacMillian mai Calgary Maeao Titeiki i Kanata. Mai ikanne, te burokuraem e a tia n tibwaaki ao e a butanako ni kabuta United States, ni katoa titeiki ake a karakai oin aia namakin ae onoti. Ake a e kona n iangoia bwa e na riki bwa te namakin ae riinga buroia ni kabane ake a iria. ■

Aomata aika Itiaki i Biti a Butimwaea Beretitenti Eyring ao Unimwaane Cook

Man ana Ruu ni Kareke Rongorongo te Moomon

Kaain ana Ekaretia Iesu Kristo Ibukiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira a butimwaea Beretitenti Henry B. Eyring, te Moan Kauntira n

Unimwaane Eyring i Biti ibukin manga katabuan temboran Biti Suva, ni Beberuare n te ririki aei.

te Moan Beretitenti n te Ekaretia, ao Unimwaane Quentin L. Cook man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman, nako aban te Betebeke ni Beberuare te ririki aei.

Taan kairiiri aika a maan irouia Aomata aika Itiaki a nako Biti ni ira manga katabuan te Tembora i Suva Biti are e kainaki riaon teuana te ririki ibukin kabououana.

Kaain te Beretitentii n Aonon te Betebeke n te Ekaretia, Unimwaane Kevin W. Pearson, O. Vincent Haleck ao S. Gifford Nielsen, ao te Tarekita ni Kakoroi Mooti n Temboran te Ekaretia, Unimwaane Kent F. Richards, a mena naba i Biti ibukin manga katabuan te tembora ao waaki ni kakukurei ake a irekereke ma ngaia.

Taan kairiiri ae Aomata aika Itiaki ake a mwananga a raonaki irouia Mary Cook, June Pearson, Peggy

Haleck, Wendy Nielsen ao Marsha Richards.

A karineaki iruwa man aia waaki ni butimwaai kaain Biti ibukin te bukamaru—a aranaki “qaloqalovi”—i Naulu, ae kaan ma Suva. E karoaki irouia kaain te Ekaretia man Nausori Biti Titeiki.

Beretitenti Eyring e tuangia naake a butimwaea ao naake a mwananga ma ngaia, “E butiai Beretitenti Thomas S. Monson bwa N na nakomai. E rang kan nakomai, ngaia N na tuangnga baika a riki; ma akea te anga ae N na kona ni kabwarabwara n aron tamaroana.”

“I iangoia bwa tera ngke e kona ni mena ikai ngkai e tangirii ngkami ao te Uea e tangirii ngkami, ao ti mena ikai ibukina bwa e rang kamomoa ao ni kukurei n noori ami kakaonimaki,” e taku Beretitenti Eyring.

Unimwaane Quentin L. Cook ma kainnabana Titita Mary Cook i Biti ibukin manga katabuan temboran Biti Suva, ni Beberuare n te ririki aei.

E reitia, "Iai ana tembora te Atua ikai, ao ibukin ami onimaki ngkami aomata aika kam tamaroa bwa te Uea e kona ni karaoa anne, ao I kakaitau bwa e kariaia nakomaiu ikai n raoni ngkami ao n anga ana tangira ao ana kakabwaia nakoimi ao nakoia ami utu, ao ake tabeman ake a maeka ikai. Ngkami aomata aika kam tamaroa aika natin te Atua."

Beretitenti Eyring e tuangia naake a roko bwa booki aika a tabu a tae-kiniia naake i aban marawa ake e aki mwanuokiniia te Uea

"E aki mwanuokiniko te Uea," E taku Beretitenti Eyring. "E tangiriko."

Temanna te Aomata ae Itiaki ae kaain te aba are e roko n te bukamaru, David Atalifo, e taku, 'Bon te kari-neaki ni kakoaua ibukin ana toro te Uea ae koaua ikai. A kaonaki nanora ma te kimwareirei." ■

Mitinare a Buoka ni Manga Katea Reirein te Katorika Imwiin te Tiaaikuroun i Biti

Te Tiaaikuroun ae Winston bon te kabanea ni korakora n angibuka are e orea Biti n te rongorongo ae tauaki mwiina. Angiina reirei a uruaki ao n umunako ao tabeua a kainaki n tataninga manga onobwaia-kiia. I Taveuni, mitinare kairake man ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia aika Itiaki ni Boong aika Kaitira a angana-no ni buoka manga katean Reirein te Katorika i Navakawau.

Mitinare aika Riley Jones, Luke DeBaltzo, ao Micah Amisone mai USA, ma Wame Vitiaria mai Biti, ao Jim Roberts mai Aotiteria a kunnikai-niia n te mainaina ma aia neketai ni katoa bong.

Ma n te namwakaina ae nako a tia n nooraki ni kabuta abamwakuron Taveuni Biti ni kunnikainiia n aia bwai ni mwakuri. A kabanei aoa n aki mamatu ni buokiia naake a rootaki n te tiaaikuroun ae Winston.

Teuana mai buakon aia mwakuri bon bukan manga katean taian kiraatiruum n reirein te Katorika, are e kibanako kaabwana man te tiaaikuroun.

N ikoikotan baike a kabaebaeaki ake a raeraeuia n aki akaka ni katobia te tabo anne, ao iaan ana kairiiri te tia anganano n te kirabu n Rotario, ae Teng Koroca, a kona mitinare ni manga katokai ni kamatoai taian kaabwa.

Taan tararua Reirein te Katorika a rangin kukurei ni karekea buokaia.

A tia ni kaoki taian kiraati n aron teia ake ngkoa n aron ae kona ni karaoaki, e ngae ngke a bon tabe ni mwakuri

↗ *Mitinare ni buoka manga moan katean reirein te Katorika i Biti*

↘ *Mitinare n ibuobuoki n te kaa-wa imwiin te angibuaka iroun Winston.*

n iteran nako te reirei. E tuai manga teirake moa te Kintakaten teutana te tai, ngkai e rang korakora uruakin te kateitei anne.

Mitinare ae Aomata aika Itiaki bon tabeman taan moan kaeka ngke e

moan riki te kaangaanga anne i abaia.

Nanoia ni kan irriira Iesu Kristo ao ni kaotia man reiakinana ao ni beku ibukiia aomata. E reke aia tai ae mwaiti ni karaoa anne iaon Abamwakoron Taveuni. ■

Ni kakamaakaki iroun te Uea ae Nebukaneta, n te mate, Taniera ma raoraona a ukoukora ana “akoi” te Atua. Iaan te kabuakakaaki naba anne, ana aomata te Uea aika wanawana aika mwaane a rawawata, ni kaangangan ana ukeuke te uea, ni keetinna bwa tera ae e miia, ao kabwaraan nanona. Ni kabwara nanon te miia, e ngae ngke e kai karaoaki, bon teuana te bwai, ma ni keetinna naba bwa tera are e miia ma tao te aekaki riki teuana.³ N aroia mwaane aika wanawana, Taniera ma raoraona, akea te bae a kona ni karaoia, ma n tii, butiaa te Atua ana akoi. A tia ni kaota aia nini-koria ni moantai ngke a aki kariaia ni kana amwaraken Bwaburon, ae kata-buaki n ana tua te Atua, e ngae ngke a tautoronaki n abaia ianena. Te ongo-taeka aei e aki kaniwanganaki.⁴ Ma e ngae n anne, n aki ongea raoiroia, ana bubuti te Uea e riaon aia konabwai. Ma ibukin aia ongotaeka nakon ana tua te Atua, ao imwiin baike a kona ni karaoi (ni katan iaon aia konabwai), a kariaiakaki ni karekea ana akoi ni kamaiu te Atua, n aron ae ti kona naba ni karekea.⁵

Te Riki n Toronibwai e irekereke ma karikirakean ao kamanenan taarena ake ko anganaki mairoun te Atua. Ngkanne, imwiin baike ti kona ni karaoi ni kabane, e teimatoa n iai te kabwaka ni mwanangara ae imwaaira, ana akoi te Atua e na bitaki ni kamanan te bong ao te aomata. ■

NOTES

1. Thomas S. Monson, “Guiding Principles of Personal and Family Welfare”, *Ensign*, September 1986, 3.

2. 2 Nibwaai 25:23.

3. Taniera 2:3–12.

4. Taniera 1:8–20.

5. Taniera 2:16–19, 27–28, 47–48.

IBUOBUOKI IBUKIN TE NAMWAKAINA

Te Wewete ibukin ana Akoi te Atua

Man te LDS Family Services

Etaku Beretitenti Thomas S. Monson, man te Riki n Toronibwai “[bwa bon] te bwai ae kakawaki ni maiura n tamnei, ao ai aron naba mai-un rabwatara . . . E aki kona n reke te kamaiuaki n reirei riki tabeua.”¹

E ngae n anne, Nibwaai e aki kamanena te taeka ae ngkai “Te Riki n Toronibwai”, te koaua bon titebo,

ngke e koreia “bwa ti ataia bwa bon rinanon te akoi are ti kamaiuaki iai imwiin bwaai ni kabane ake ti kona ni karaoi.”² Te Riki n Toronibwai e ria-on riki onimakinan ana konabwai te aomata, ke, “imwiin bwaai ni kabane ake ti kona ni karaoi”, ma te kamaiuaki e roko ngkana ti “amoi” amora ma ana “akoi” te Atua”.

